

juomavedenottoaikoja ympäröivät suoja-alueet, nitraatin aiheuttamalle pilaantumiselle alttiit alueet, säännelty laivaväylät merellä tai suurilla sisävesillä, jätteiden upottamiskielon soveltamisalaan kuuluvat alueet, melurajoitusalueet, luonnonvarojen tai malmin etsintäalueet, ja kaivostoiminnan lupa-alueet, vesienhoitoalueet, asiaankuuluvat raportointiyksiköt ja rannikkoaluiden hallinta-alueet.

12. LUONNONRISKIALUEET

Luonnonkatastrofien (kaikki ilmakehästä johtuvat, hydrologiset, seismiset, tuliperäiset ja maastopaloilmiöt, joilla sijaintinsa, vakavuutensa ja yleisyytensä vuoksi voi mahdollisesti olla vakavia vaikutuksia yhteiskuntaan), kuten tulvien, maanvyöryjen ja vajoamisen, lumivyöryjen, metsäpalojen, maanjäristysten ja tulivuortenpurkausten, mukaan luokitellut riskialueet.

13. SÄÄOLOT

Ilmakehän fysikaaliset olosuhteet. Sisältää mittauksiin, malleihin tai näiden yhdistelmiin perustuvia paikkatietoja sekä tiedot mittauspaikoista.

14. SÄÄTILAN MAANTIETEELLISET

OMINAISPIIRTEET
Säätila ja siihen liittyvät mittaukset; sademäärä, lämpötila, kokonaishaihdunta, tuulen nopeus ja suunta.

15. MERENTUTKIMUKSEN MAANTIETEELLISET

OMINAISPIIRTEET
Merialueitten fysikaaliset olosuhteet (esimerkiksi virtaukset, suolapitoisuus ja aaltojen korkeus).

16. MERIALUEET

Yhteisten ominaispiirteitten mukaisesti alueisiin ja osa-alueisiin jaoteltujen merien ja suolaisten vesistöjen fyysiset olosuhteet.

17. BIOMAANTIETEELLISET ALUEET

Alueet, joilla on suhteellisen yhtenäiset ekologiset olosuhteet ja yhteisiä ominaispiirteitä.

18. ELINYMPÄRISTÖT JA BIOTOOPIT

Maantieteelliset alueet, joille ovat ominaisia erityiset ekologiset olosuhteet, prosessit, rakenne ja (elämää ylläpitävät) toiminnot, jotka tukevat fysikaalisesti alueella eläviä organismeja. Sisältää maa- ja vesialueet, joilla on omat maantieteelliset, abiottiset ja biottiset ominaisuutensa ja jotka ovat joko luonnontilassa tai osittain luonnontilassa.

19. LAJIEN LEVINNEISYYS

Eläin- ja kasvilajien esiintymien maantieteellinen levinneisyys ruudukoittain, alueittain, hallintoyksiköittäin tai muiden analyyttisten yksiköitten mukaisesti jaoteltuna.

20. ENERGIAVARAT

Energiavarat, mukaan lukien hiilivedyt, vesivoima, bioenergia, aurinko, tuuli jne., mukaan luettuina tarvittaessa syvyys-/korkeustiedot kyseisen luonnonvaran laajuudesta.

21. MINERAALIVARAT

Mineraalivarat, mukaan lukien metallimalmit, teollisuusmineraalit jne., mukaan luettuina tarvittaessa syvyys-/korkeustiedot kyseisen luonnonvaran laajuudesta.

”Huolenaihe onkin, riittävätkö taloudelliset resurssit ja miten ne laitokselle järjestetään – siitä ei ole vielä tietoa. INSPIRE-direktiivin toimeenpanossa ei ole kysymys pienistä rah summista.”

© Antero Aaltonen

INSPIRE-direktiiviehdotus ja tiedontuottaja Maanmittauslaitoksen näkökulma

Heli Ursin

MAANMITTAUSLAITOS pitää INSPIRE-direktiiviä lähtökohtaisesti kannatettavana. Ongelmakohtiakin direktiiviehdotuksesta löytyy. Lisäväriä asiaan tuo komission vaatimusten, Euroopan parlamentin näkemysten ja neuvoston yhteisen kannan väliset erot. Direktiivin lopullisesta muodosta ei siis vielä ole tietoa ja toimeenpanosäännötkin ovat vasta valmisteluvaiheessa.

Direktiivin mahdollisia vaikutuksia Maanmittauslaitoksen toimintaan

INSPIRE-direktiivillä tulee toteutuessaan olemaan varsin suuri vaikutus myös MML:n toimintaan. MML tuottaa aineistoa pääosasta direktiivin liitteiden I ja II teemoista + III liitteestä rakennustietoa. Todennäköisesti direktiivillä on vaikutusta maastotietoihin, kiinteistötietoihin, ortoilmakuviin, kiintopisterekeristeriin ja näistä annettaviin tietopalveluihin. Myös Paikkatietohakemisto

kuuluu direktiivin vaikutuspiiriin. Ongelmallista on, että toimeenpanosäännöt ovat yhtä sitovat kuin itse direktiivi ja määrittelevät lopullisesti direktiivin vaikutukset – mutta toimeenpanosääntöjen sisällöstä ei vielä tietoa. Esimerkiksi aineistojen spesifikaatioita ei ole vielä olemassa, joten varmuudella ei tiedetä edes, mitä mittakaavoja direktiivi lopulta kattaa.

Direktiiviluonnoksessa sanotaan, ettei INSPIRE aiheuta uusien tietojen keräämistä. Kuitenkin uusien tai päivitettävien paikkatietojen tulee olla tulevaisuudessa toimeenpanosääntöjen määrittelemien spesifikaatioiden mukaisia. On siis todennäköistä, että käytännössä tietoja on kerättävä uudelleen ja Maanmittauslaitoksen aineistojen tietomalleja on muutettava implementointisääntöjen edellyttämällä tavalla. Samoin metatietojen osalta direktiivi asettaa uusia vaatimuksia.

Direktiivin luonteen mukaisesti Maanmittauslaitoksen tulee luovuttaa

HINTATILASTON METSÄTILAKAUPAT SYYNISSÄ:

tietonsa viranomaiskäyttöön ympäristöön liittyvässä käytössä esteettä, eli siis käytännössä ilmaiseksi. Ilmaisluovutuksilla on luonnollisestikin suuri vaikutus MML:n tuloihin: esimerkiksi aineistomyynnin tuloista noin 70 % katoaisi – eli lähes 10 miljoonaa euroa vuosittain. Nykyisen tiedon valossa näyttää kuitenkin siltä, että direktiivin edellyttämien laajojen tietopalvelujen toteutuksesta ja aineistojen ilmaisluovutuksen järjestämisestä MML:lle aiheutuvat kustannukset ovat oleellisesti suuremmat kuin viranomaiskäytön ilmaisluovutuksesta aiheutuvat tulonmenetykset. Tulonmenetysten lisäksi laitokselle tulisi siis melkoisia lisäkustannuksia vaadittavien palveluiden järjestämisestä. Huolenaihe onkin, riittävätkö taloudelliset resurssit ja miten ne laitokselle järjestetään – siitä ei ole vielä tietoa. INSPIRE-direktiivin toimeenpanossa ei ole kysymys pienistä rahasummista.

Direktiiviehdotuksen ongelmakohtia

Eri maissa näkemykset ongelmakohdista ja niiden vakavuuden asteesta vaihtelevat melkoisesti. Oleellista MML:n kannalta on, että direktiivitekstistä pitää tulla selkeästi esille, että viranomaiset saavat käyttää INSPIRE:n puitteissa saamiaan aineistoja vain viranomais tehtäviin. Aineiston luovuttajan on voitava valvoa, ettei aineisto kulkeudu edelleen kaupalliseen käyttöön.

MML:n kannalta ongelmallisia ovat esimerkiksi artiklat, jotka käsittelevät toimeenpanosääntöjen voimaantuloaikoja tai selailupalvelujen maksuperiaatteita. Esimerkiksi kaikkien MML:n ylläpidettävien aineistojen saattaminen toimeenpanosääntöjen mukaisiksi ilman muunnospalveluja kahden vuoden kuluessa toimeenpanosääntöjen voimaantulosta on käytännössä mahdotonta toteuttaa. Selailupalveluiden osalta MML:n kanta on, että jokin määritelty perustaso palveluissa voi olla maksuton, mutta kaikkea katselua ei pitäisi säätää maksuttomaksi.

Vaikka INSPIRE-direktiiviin liittyy vielä varsin paljon epäselviä kohtia, voidaan direktiiviä kuitenkin pitää toivottavana eurooppalaisen paikkatietoinfrastruktuurin jäsentäjänä.

Kirjoittaja toimii kansainvälisten asiain päällikkönä Maanmittauslaitoksessa. Sähköposti heli.ursin@maanmittauslaitos.fi.

PITKÄN AIKAVÄLIN tarkastelujen mukaan metsätilojen markkinahinnat seuraavat varsin hyvin kantohintatason muutoksia. Vuosituhannen alusta alkaen reaalin kantohintataso on laskenut, mutta metsätilojen kauppahinnat ovat nousseet. Mäntytukin ja -kuidun kantohinnat laskivat viime vuoden aikana 4–8 prosentilla, mutta kuusen ja koivutukin pysyivät likimain ennallaan. Koivukuitupuulla kantohinta aleni 5 prosenttia.

Puumarkkinat heijastuivat metsätilakauppaan

Metsäklusterin merkittävin tapahtuma oli paperin työselkkkaus. Sen seurauksena yhtiöiden tuotannon arvo supistui arviolta 11 prosentilla. Metsätulojen kannalta tärkeintä havutukkia hakattiin 7–9 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Männyn sahaus oli 12 prosenttia ja kuusen 7 prosenttia edellisvuotta pienempi. Metsäteollisuus osti yksityismetsien puuta vajaat 30 milj. kuutiota, missä oli 17 prosentin lasku. Samalla raakapuun tuonti kasvoi lähes 22 milj. kuutiometriin. Metsätulojen väheneminen ja epävarmuuden lisääntyminen olivat ilmeisesti hydyttämässä metsään sijoittavien hintatarjouksia ja ostokilpailua. Tämä näkyi selvimmin suurimpien, yli 10 hehtaarin metsätilojen kaupoissa.

Välittäjien hinta- ja markkinanäkemykset osin ristiriitaisia tilastoon verrattuna

Välittäjät ja kiinteistöarvioijat odottivat vuonna 2005 kolmen eteläisimmän läänin ja Lapin alueilla kaupankäynnin lisääntyvän 3–10 prosentilla tai pysyvän ennallaan. Oulun läänissä kaupan arvioitiin hiipuvan, mikä myös toteutui. Lapissa asiantuntija-arviot niin ikään osuivat varsin hyvin kohdalleen, ja yli viiden hehtaarin tilakauppoja tehtiin selvästi edellistä vuotta enemmän. Muualla maassa asiantuntija-arviot menivät osin ”metsään”. Vaihto pieneni kaikkein pienimpiä tiloja lukuun ottamatta.

Suurin osa välittäjistä arvioi hintojen kohoavan 3–10 prosentilla edellisestä

vuodesta. Hintojen pysymistä ennallaan piti todennäköisenä 20–40 prosenttia vastaajista. Eteläosassa maata hintojen nousuun uskovia oli enemmän kuin pohjoisessa. Hintojen laskuun uskoi vain kaksi välittäjää. Yleisesti asiantuntijoiden hinta-arviot olivat toteutunutta markkinahintatasoa positiivisempia. Hintataso laski tilastojen mukaan Länsi- ja Itä-Suomessa yli 5 hehtaarin tilakaupoissa. Pienten tilojen hinnat taas nousivat Lappia lukuun ottamatta koko maassa. Lapin alhainen hintataso näyttää houkuttelevan etelän sijoittajia ja suurimpien tilojen hinnat nousivatkin edellisestä vuodesta kymmenkunta prosenttia.

Suurimman kysymyksen nostaakin pohdittavaksi se, miksi Länsi- ja Itä-Suomen läänien alueilla puuntuotantoon soveltuvien, vähintään viiden hehtaarin tilojen hintataso laski? Tarjonta oli kuitenkin niukkaa, kysyntää riitti ja kaupantekoon kului aiempaa vähemmän aikaa. Yksittäistä selitystä tälle tuskin on, mutta osaan löytynee tulkintoja välittäjien vapaamuotoisista kommentteista.

Miltä metsätilamarkkinoiden kuluva vuosi ja lähivuodet näyttävät?

Välittäjät ja arvioijat uskovat yleisesti kaupankäynnin vilkastumiseen. Suurin osa vastaajista odottaa kauppojen lisääntyvän tänä vuonna 3–10 prosentilla ja toiseksi eniten uskotaan yli 10 prosentin

Ei ole kauaakaan ajasta, jolloin valtion ja metsäyhtiöiden maat olivat koskemattomia, pyhiä ja markkinoiden ulottumattomissa. Nyt niitä voi ostaa markkinoiden ehdoilla. Jos kesämökkitonttisi sattuu rajoittumaan näiden suurten omistajien metsiin, lisäalueesta voi tehdä tarjouksen.